

Bijlage bij de nota aan de Vlaamse Regering omtrent het voorontwerp van decreet LIVC R: Antwoorden op de adviezen van de verschillende adviesraden Vlaamse Onderwijsraad (Vlor)

Op 12 november 2020 liet de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) weten dat zij beslist heeft om geen advies uit te brengen. Bij de voorbereiding werden onderwijspartners betrokken en het huidige voorontwerp voldoet volgens de Vlor aan de bezorgdheden die toen werden geuit in het kader van een reeds bestaande en functionerende praktijk die nu decretaal verankerd wordt. Wel gaf zij nog een bezorgdheid mee, met name dat de modaliteiten van deelname van diensten en voorzieningen die betrokken zijn bij het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, sluitend decretaal geregeld dienen te worden. *De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft een vertegenwoordiger in het Vlaams Platform Radicalisering, waar zowel het voorontwerp van decreet als de opzet en krachtlijnen van het draaiboek reeds in besproken werden en ook in de verdere uitwerkingsfase aan bod zullen komen, dus ze worden op die manier telkens op de hoogte gebracht van de verdere ontwikkelingen.*

Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC)

Op 26 november 2020 bracht de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) een advies uit over dit ontwerp van decreet.

De SARC benoemt een aantal positieve aspecten van het ontwerp van decreet, zoals de bijzondere geheimhoudingsplicht, de mogelijkheid tot vertegenwoordiging door een vaste vertegenwoordiger en de vrijwillige deelname. In het kader van de vrijwillige deelname merkt de SARC wel op dat dit gevoelsmatig niet strookt met de verplichting om een gemotiveerd antwoord voor te leggen indien genodigden niet wensen deel te nemen aan een casuoverleg. De vereiste inhoud van dit gemotiveerd antwoord is voor de SARC niet geheel duidelijk. *Dit zal uitgebreid worden mee genomen in het draaiboek zodat die sensibiliserende functie aan de hand van voorbeelden kan uitgelegd worden. Om toch de ongerustheid inzake mogelijke gevolgen omwille van niet-deelname weg te nemen, wordt de volgende zin nog toegevoegd aan de MvT: "Niet-deelname aan een LIVC-R heeft geen negatieve gevolgen voor de genodigden of hun organisatie in kwestie."* De SARC beoordeelt het wel positief dat dit gemotiveerd antwoord niet vereist is indien de genodigde een vrijwilliger is.

Verder benadrukt de SARC het belang van het op te maken draaiboek, gezien het grote aantal diensten en voorzieningen en gesubsidieerde organisaties – en de differentiatie tussen de verschillende actoren – die gemachtigd worden om deel te nemen aan het casuoverleg binnen een LIVC R, en is tevreden dat het veld betrokken wordt bij de opmaak ervan.

Tot slot vermeldt de SARC het belang om de Vlaamse Gemeenschapscommissie te betrekken bij de verdere uitwerking van het decreet en/of draaiboek, zodat een goeie samenwerking gewaarborgd wordt tussen de Brusselse burgemeesters en de Nederlandstalige diensten en voorzieningen en gesubsidieerde organisaties. *Zoals hierboven ook gemeld, heeft de Vlaamse Gemeenschapscommissie een vertegenwoordiger in het Vlaams Platform Radicalisering, waar zowel het voorontwerp van decreet als de opzet en krachtlijnen van het draaiboek reeds in besproken werden en ook in de verdere uitwerkingsfase aan bod zullen komen, dus ze worden op die manier telkens op de hoogte gebracht van de verdere ontwikkelingen.*

Vlaamse Jeugdraad

Op 25 november 2020 bracht de Vlaamse Jeugdraad een advies uit over dit ontwerp van decreet.

De Vlaamse Jeugdraad geeft in haar advies een aantal concrete adviezen m.b.t. dit ontwerp van decreet, het draaiboek en daarnaast ook een aantal algemene beleidsadviezen die niet enkel op dit ontwerp van decreet, maar ook ruimer van toepassing zijn. Deze ruimere adviezen, die tevens niet altijd betrekking hebben op Vlaamse bevoegdheden, worden hier niet hernoemen.

- De Vlaamse Jeugdraad adviseert om de aandachtspunten in het JoKER ter harte te nemen. *Het JoKER werd vóór de eerste principiële goedkeuring van de Vlaamse Regering opgemaakt. De opmerkingen die in het JoKER werden gemaakt werden doorheen de regelgevingsprocedure meegenomen en toegepast waar mogelijk. Het ontwerp van decreet en de memorie van toelichting werden op basis daarvan reeds op meerdere vlakken aangepast. Een aantal gevraagde aanpassingen werden echter niet doorgevoerd omdat deze niet tot de scope van het ontwerp van decreet behoorden, maar eerder een plaats hebben in een samenwerkingsakkoord of in het draaiboek dat in opmaak is.*
- De Vlaamse Jeugdraad vraagt om in de draaiboeken en de uitwerking de vertrouwensband tussen actoren en kinderen en jongeren centraal te plaatsen. *De vertrouwensband tussen de hulpverlening en hun cliënt komt bij meerdere sectoren aan bod en zullen een plaats krijgen in het draaiboek.*
- De Vlaamse Jeugdraad adviseert om, nu er een federale regering is, over de verschillende beleidsniveaus en -bevoegdheden heen af te stemmen. *Er werden reeds eerste contacten gelegd met de federale overheid om tot een dergelijk samenwerkingsakkoord te komen.*
- De Vlaamse Jeugdraad benadrukt het belang van het niet-verplichte karakter van deelname door (leerstelijns)jeugdwerkers. Ze geeft aan dat jeugdwerkers niet specifiek vernoemd worden als uit te nodigen actoren – waar zij zeer tevreden mee zijn – maar dat zij wel zouden kunnen worden uitgenodigd op basis van de algemene categorie uit te nodigen actoren. *Zij zijn bewust niet opgenomen in artikel 3 van het decreet, maar kunnen inderdaad nog steeds uitgenodigd worden om deel te nemen. Voor hen gelden uiteraard ook de principes van vrijwillige deelname en spreekrecht.*

De Vlaamse Jeugdraad stelt zich kritisch op ten aanzien van het vereiste gemotiveerde antwoord indien de genodigde niet wenst deel te nemen aan een casusoverleg binnen een LIVC R – tenzij de genodigde een vrijwilliger betreft. Ze stelt dat het vereiste gemotiveerde antwoord wel sensibiliserend bedoeld kan zijn, maar dat dit voor een organisatie die vaak voor een deel afhangt van de middelen van de lokale overheid, niet louter zo beschouwd zal worden. De Vlaamse Jeugdraad acht het dan ook heel belangrijk dat de beslissing van een jeugdwerker, met welk statuut dan ook, nooit in rekening gebracht kan worden bij andere beslissingen door de stad of gemeente en er ook duidelijke afspraken en regels rond gelden. *Er wordt een zinnetje toegevoegd in de MvT met betrekking tot het gemotiveerd antwoord: “Niet-deelname aan een LIVC-R heeft geen negatieve gevolgen voor de genodigden of hun organisatie in kwestie.” Dit zal ook worden meegenomen in het draaiboek waar verder op het sensibiliserende aspect van het gemotiveerd antwoord zal worden ingegaan.*

In dat kader voegt de Vlaamse Jeugdraad nog toe dat beroepsgeheim dat voor een casusoverleg geldt, ook zou moeten gelden voor de voorbereidende fase voor de deelnemers én uitgenodigden van zo'n gesprek. *In het ontwerp van decreet wordt bepaald dat voor het gemotiveerd antwoord ook de geheimhoudingsplicht geldt. M.b.t. de uitnodiging is de Vlaamse decreetgever niet bevoegd om regels op te leggen, dit kan eventueel het voorwerp uitmaken van het samenwerkingsakkoord.*

- De Vlaamse Jeugdraad vraagt duidelijke bescherming tegen de spreekplicht. Ze vraagt om erop te vertrouwen dat jeugdwerkers die informatie hebben over een bedreigende situatie, die informatie sowieso zullen delen via de al bestaande kanalen en binnen de bestaande kaders van discretieplicht én meldingsplicht. *De bestaande kanalen om informatie te delen over een bedreigende situatie blijven gelden. Met dit decreet bieden we daarnaast de mogelijkheid om deel te nemen aan een casusoverleg binnen een LIVC R.*
- De Vlaamse Jeugdraad beoordeelt de mogelijkheid tot vertegenwoordiging door een vaste afgevaardigde als cruciaal. *Dat is effectief zo opgenomen in het decreet, omdat we er ons bewust van zijn dat er in het jeugdwerk veel met vrijwilligers gewerkt wordt.*
- De Vlaamse Jeugdraad benadrukt dat het regelgevende proces dient afgerond te zijn, vooraleer de specifieke uitwerking van het draaiboek kan worden voortgezet. *Het draaiboek zal natuurlijk geënt worden op het decreet, aangezien het decreet de regelgevende basis van het draaiboek zal zijn. Toch zal de totstandkoming van het draaiboek gelijklopen met de goedkeuringsprocedure van het ontwerp van decreet. Het is immers van belang dat het ondersteunende draaiboek meteen beschikbaar is voor de organisaties op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet. Bovendien moet er nagegaan worden welke bezorgdheden in het decreet en welke in het draaiboek thuishoren. Terwijl het regelgevend kader loopt, hebben we de tijd om het draaiboek bij te werken.*
- De Vlaamse Jeugdraad maakt een aantal kritische opmerkingen omtrent de gegevensbescherming van kinderen en jongeren:
  - o Ze geeft aan dat het niet naleven van de rechten van de privacywetgeving een grote uitzondering vormt. *Om die reden worden er in artikel 10 van het ontwerp van decreet een hele reeks aan waarborgen voorzien. Bovendien moet er ook rekening worden gehouden met het spanningsveld tussen de rechten o.b.v. de AVG en het geheim van het overleg o.b.v. artikel 458ter Sw. Die twee regelingen moeten zo goed als mogelijk op mekaar worden afgestemd. Er zal een regeling worden uitgewerkt in het draaiboek over de wijze waarop informatie kan worden meegedeeld aan de betrokkene en op welke wijze kan worden teruggekoppeld naar de betrokkene. Dit kan ook voorwerp uitmaken van een samenwerkingsakkoord.*
  - o De Vlaamse Jeugdraad benadrukt dat gegevens in principe volgens de AVG niet gedeeld kunnen worden zonder toestemming van de betrokken persoon. *Het ontwerp van decreet hanteert echter het algemeen belang als rechtmatigheidsgrond voor de verwerking van de persoonsgegevens (zie artikel 9, §2).*
  - o De Vlaamse Jeugdraad vraagt om een motivatie om de gegevens langer dan één jaar te bewaren, het heropenen van een nieuwe bespreking lijkt haar onvoldoende. *Er wordt expliciet in het decreet vermeld dat men enkel tot een langere bewaartermijn kan gaan indien er ernstige aanwijzingen zijn om die te verlengen.*

Daar kan dus niet zo licht worden overgegaan en moet ook ter bespreking voorgelegd worden op het LIVC-R. De langere bewaartermijn zal dus eerder de uitzondering dan de regel zijn, en zal geval per geval besproken moeten worden. Eén sluitende motivatie is hier dus niet mogelijk, maar moet voorgelegd worden op het LIVC-R. Om dit te verduidelijken wordt een aanpassing gedaan van artikel 9 in de MvT.

- *Er wordt extra duidelijkheid gevraagd aan wie de motivatie gericht moet zijn. Het ontwerp van decreet voorziet in een bespreking van de verlenging op het casusoverleg binnen het LIVC R. Deze regeling is echter enkel van toepassing op de Vlaamse actoren. We zullen dit aspect van gegevensbescherming dus zeker ook bekijken in het kader van het samenwerkingsakkoord.*
- De Vlaamse Jeugdraad wenst aan de hand van kwantitatieve en kwalitatieve monitoring een beeld te krijgen van wie betrokken wordt bij de LIVC's, wat de positieve impact en werkpunten daarvan zijn en hoe de stem van kinderen en jongeren gehoord wordt. *Er zal voorzien worden in een monitoring van de uitwerking van dit decreet. Het draaiboek zal bijgestuurd worden op basis van een evaluatie van de lokale praktijk. Het zou inderdaad nuttig zijn om deze evaluatie opnieuw met alle sectoren te bespreken. Daarnaast wordt in het ontwerp van decreet ook een artikel 12 toegevoegd, dat voorziet in een evaluatie van het decreet door de Vlaamse Regering binnen de drie jaar na inwerkingtreding.*

Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Op 30 november 2020 bracht de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een advies uit over dit ontwerp van decreet.

In haar algemene beschouwingen stelt de raad dat zij tevreden is met dit decretaal initiatief, omdat er op dit moment teveel onduidelijkheid heerst en de regelgeving in de steden en gemeenten verschillend ingevuld wordt. Ze roept wel op om spoedig werk te maken van een samenwerkingsakkoord. *De eerste contacten met de federale regering zijn hier reeds voor gelegd.*

Ook wordt het belang benadrukt om eerst het wettelijk kader rond te krijgen om nadien het draaiboek op correcte wijze te kunnen uitwerken. *Zoals ook hierboven vermeld, zal het draaiboek natuurlijk geënt worden op het decreet, aangezien het decreet de regelgevende basis van het draaiboek zal zijn. Toch zal de totstandkoming van het draaiboek gelijklopen met de goedkeuringsprocedure van het ontwerp van decreet. Het is immers van belang dat het ondersteunende draaiboek meteen beschikbaar is voor de organisaties op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet.*

De raad vraagt ook om een goede kwantitatieve én kwalitatieve monitoring van de LIVC R. Tot slot wordt er ook om een evaluatie gevraagd, om te kunnen inschatten of het nieuwe decreet de bezorgdheden van de sociale actoren rond de werking van de LIVC R voldoende heeft weggewerkt. *Dit zal voorzien worden, zie dezelfde opmerking van de Vlaamse Jeugdraad.*

Vervolgens maakt de raad een aantal opmerkingen per artikel:

- Artikel 3: De raad vraagt om juridisch-technisch na te gaan of de OCMW's globaal door dit decreet gevat worden. Een groot deel van het werk van het OCMW valt immers onder de organieke wet van 1976. *De OCMW's in het Nederlandse taalgebied worden door de huidige*

verwijzing in het ontwerp van decreet globaal gevat. In het ontwerp van decreet wordt verwezen naar “de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur;”. Artikel 3 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur bevestigt dat het decreet van toepassing is op alle openbare centra voor maatschappelijk welzijn in de gemeenten van het Nederlandse taalgebied. De artikelen van het decreet van 22 december 2017 moeten wel zo gelezen worden dat ze geen afbreuk doen aan de bevoegdheidsverdelende regels. Verder verwijst artikel 2, §3 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur naar de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn: “§ 3. De openbare centra voor maatschappelijk welzijn oefenen de opdrachten, vermeld in artikel 1 en 57 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, uit, alsook de andere aangelegenheden die hen door of krachtens een wet of een decreet worden opgelegd.”

- Daarnaast vindt de raad het een terechte keuze dat jeugdwerkers niet specifiek vernoemd worden als uit te nodigen deelnemer.
- Artikel 4: De raad vraagt om zeer duidelijk te communiceren over het niet-verplichte karakter van de deelname aan een casuoverleg binnen een LIVC R. *Dit wordt uitdrukkelijk zo vermeld in het ontwerp van decreet en zal ook benadrukt worden in het draaiboek.*
- Artikel 5: de raad beoordeelt het positief dat de finaliteit van het overleg vermeld wordt.
- Artikel 6: de raad merkt op dat duidelijk moet worden opgenomen in het draaiboek dat bewaakt moet worden dat deelnemers zich niet geïntimideerd voelen om informatie te delen die mogelijks buiten de wettelijke toegelaten maatstaven ligt. *Het decreet spreekt duidelijk over een spreekrecht en geen spreekplicht. Dat zal ook nog eens verduidelijkt worden in het draaiboek.*
- Artikel 7: Sommige actoren die deelnemen aan een LIVC R hebben een rapportageplicht ten aanzien van bevoegde instanties. Dit betekent dat als ze kennis over feiten krijgen die mogelijks een overtreding van een bepaalde wet of regelgeving vormen, ze verplicht zijn om dit te melden aan de bevoegde instantie. *De rapportageplicht is geen vrijgeleide om alle informatie prijs te geven aan de opdrachtgever t.a.v. wie de rapportageplicht geldt. De vertrouwelijke informatie die buiten de grenzen van het mandaat wordt verkregen, kan niet worden overgemaakt aan de opdrachtgever.*
- Artikel 9: de raad vraagt om uitklaring of verduidelijking van een aantal elementen:
  - o De raad vraagt wie de rol als verwerkingsverantwoordelijke binnen het lokaal bestuur opneemt. *Dat is verschillend per lokaal bestuur en is aan hen om te beslissen.*
  - o De raad stelt dat de verspreiding van de verwerkingsverantwoordelijkheid volledig verspreid is. *In een samenwerkingsakkoord zou er wel ruimte zijn om bepaalde actoren – zoals bijvoorbeeld de lokale besturen – bepaalde opdrachten of taken toe te bedelen in het kader van de gegevensbescherming. Dit is echter in dit Vlaamse ontwerp van decreet niet mogelijk.*
  - o De raad vraagt hoe men zal controleren wanneer de bewaartermijn is overschreden. *We moeten ervan uitgaan dat alle deelnemers aan een LIVC R de toepasselijke regelgeving zullen naleven. Indien dat niet het geval is, kunnen – zoals bij elke overschrijding van regelgeving inzake gegevensbescherming. – de Vlaamse Toezichtcommissie en de Gegevensbeschermingsautoriteit optreden.*
  - o De raad vraagt aan wie de verwerkingsverantwoordelijke de motivering tot verlengingen van de termijn richten en of hierover een verslag kan worden opgemaakt in de LIVC R. *De verlenging van de bewaartermijn dient voorwerp van bespreking te zijn op een casuoverleg binnen een LIVC R. Dit houdt logischerwijze*

in dat de motivatie daartoe ook besproken zal worden. De opmaak van een verslag van een casuoverleg behoort toe aan de burgemeester of dienst vertegenwoordiger als organisator van de LIVC-R, dus kan niet worden opgelegd via een Vlaams decreet. Dit kan eventueel het voorwerp uitmaken van het samenwerkingsakkoord;

- *De raad vraagt hoe de verwerkingsverantwoordelijke (van de dienst of voorziening) kan vaststellen dat er “ernstige aanwijzingen” zijn om de bewaartermijn te verlengen van 1 jaar tot 5 jaar, en of de verwerkingsverantwoordelijke wel toegang heeft tot de “objectieve criteria” van een “terrorisme-risico”. Dat is de reden waarom deze verlenging voorafgaand voorgelegd wordt op het LIVC-R. Ernstige aanwijzingen kunnen uit het LIVC-R voortvloeien. Er zal aan de federale overheid gevraagd worden om dit mee te nemen in het samenwerkingsakkoord, alsook 1 verwerkingsverantwoordelijke aan te stellen. In de tussentijd zal ook gevraagd worden of de uitnodigende burgermeester reeds kan optreden als verwerkersverantwoordelijke.*
- *Artikel 10: De raad benadrukt dat het essentieel is om de toepassing van artikel 10 te concretiseren in het draaiboek. Dit zal zeker worden meegenomen bij de opmaak van het draaiboek.*